

Datum
2022-05-10
Vår referens
Ilona Holmgren
Utredningssekreterare
ilona.holmgren@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Översyn av reglemente samt förslag till namnändring för Malmö stads råd för funktionshinderfrågor STK-2021-912

Sammanfattning

Malmö stads råd för funktionshinderfrågor, underställt kommunstyrelsen har inkommit med en skrivelse om behov av översyn av deras reglemente. Rådet är kommunstyrelsens utsedda organ för samråd och ömsesidig information mellan politiker och företrädare för föreningar/organisationer som företräder personer med funktionsnedsättningar. En översyn är initierad utifrån att det i reglementet fastställs platser för två ledamöter och två ersättare till paraplyorganisationer som inte längre existerar. Förslag till reviderat reglemente har tagits fram i dialog med rådet och innebär omfördelningar av platser, klargörande av ett område, klargörande av rådets uppgift och roll samt namnbyte till Malmö stads funktionshinderråd. Förslaget är att godkänna föreslagna revideringar.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige fastställer reviderat reglemente för Malmö stads funktionshinderråd.
2. Kommunfullmäktige fastställer namnbyte från Malmö stads råd för funktionshinderfrågor till Malmö stads funktionshinderråd.

Beslutsunderlag

- Malmö stads råd för funktionshinderfrågor beslut 210510 §§ 12-20
- Skrivelse till kommunstyrelsen om att se över reglementet för Malmö stads råd för funktionshinderfrågor
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 20220516 Översyn av reglemente för Malmö stads råd för funktionshinderfrågor
- Förslag på reglemente_ Malmö stads råd för funktionshinderfrågor_april2022

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-05-16
Kommunstyrelsen 2022-06-07
Kommunfullmäktige 2022-09-01

Beslutet skickas till

Malmö stads råd för funktionshinderfrågor
Malmö stads samtliga nämnder och bolag

Ärendet

Malmö stads råd för funktionshinderfrågor (benämns framöver rådet), underställd kommunstyrelsen, har inkommit med en skrivelse om behov av översyn av deras reglemente. Rådet styrs av reglemente antaget av kommunfullmäktige, den 17 februari 2011. Enligt skrivelsen har de lokala paraplyorganisationerna HSO Malmö¹ och HISO Malmö² upphört att existera. Enligt reglementet har organisationerna varsin ledamot och ersättare i rådet. Rådet ser behov av en översyn av reglementet inför kommande mandatperioder, så att de outnyttjade platserna kan användas av andra organisationer. Ärendet har beretts i samråd med rådet.

Nu gällande reglemente

Rådet är kommunstyrelsens utsedda organ för samråd och ömsesidig information mellan politiker och representanter för föreningar/organisationer (benämns framöver som organisationer) inom funktionshinderområdet. Text i kursiverad stil nedan belyser beslutade dokument, särskilda begrepp och myndigheters namn samt avsnitt hämtade ur gällande underlag.

Reglemente för Malmö stads råd för funktionshinderfrågor, tidigare benämnt Malmö stads handikappråd, beslutades 17 februari 2011 (§ 3, bih 13) av kommunfullmäktige. I tjänsteskrivelsen³ åskådliggörs reglementets bakgrund, utgångspunkter och platser i rådet, som kortfattat framställs nedan.

Enligt reglementet utser kommunstyrelsen totalt 14 politiska ledamöter och ersättare (ordförande, åtta ledamöter och fem ersättare). Bland lokala organisationer som söker om att ingå i rådet utses totalt 20 ledamöter och ersättare enligt reglementets instruktion. Tabellen längre ner visar fördelningen av alla ledamöter och ersättare.

Bland huvudprinciperna ingår:

- Val till rådet gäller för hela den politiska mandatperioden.
- Samtliga ledamöter och ersättare berättigas arvoden vid närvaro på möten och i förekommande fall förlorad arbetsförtjänst, enligt gällande arvodesbestämmelser.
- Aktuella organisationer är de som uppfyller reglementets kriterier. Aktuell ledamot/ersättare utses av organisationen.

Organisationernas platser fördelas enligt reglementet mellan följande funktionshinderområden; Syn, hörsel, medicinska, fysiska, kognitiva⁴, psykiska⁵, idrott och hälsa samt de lokala paraplyorganisationerna HISO och HSO. Organisationer som kan komma i fråga inom funktionshinderområdet har medlemmar boende i Malmö och har *godkänts inom respektive område,*

¹ Avser den lokala organisationen i Malmö av dåvarande Handikappförbundens samarbetsorgan (HSO). Den nationella samarbetsorganisationen HSO bytte år 2017 till namnet Funktionsrätt Sverige.

² Handikappidrottens samorganisation (HISO), den lokala organisationen i Malmö.

³ KS-KOM-2011-00022

⁴ Kognitiva området omfattar neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som uppstår i unga år och ger symtom på bearbetningen av inflödet i hjärnan

⁵ Psykiska området omfattar funktionsnedsättningar som vanligtvis uppstår i vuxen ålder

med stöd av riktlinjer för demokratiska principer som tillämpas för organisationsbidrag.

Tillsammans med ansökan ska organisationerna lämna in stadgar, undertecknat årsmötesprotokoll och verksamhetsberättelse med antal medlemmar boende i Malmö.

Om intresserade organisationer överstiger platserna i ett område, prioriteras enligt reglementet *högst antal medlemmar i Malmö samt att de verkar för både unga och vuxna* inom respektive område. Rådet (innevarande mandatperiod) försäkrar att urvalet för nästkommande mandatperiod har skett på ett korrekt vis.

Ledamot- och ersättarplatser tilldelas olika organisationer inom området, om flera förekommer, för att möjliggöra en bredd av organisationer inom ett område. Organisationerna kan inom alla områden välja mellan att:

1. sluta gemensamt avtal om representationen mellan berörda organisationer inom ett område, eller
2. låta urvalet av organisationer ske enligt riktlinjerna.

Bakgrund

Förändringar i Malmö stad sedan reglementet fastställdes 2011

År 2017 ändrades den kommunala organisationen av staden från geografiska områden till facknämnder. Bidrag riktade till organisationer inom funktionshinderområdet, för bland annat verksamhet och opinionsbildning handläggs efter 2017 av funktionsstödsnämnden (tidigare sociala resursnämnden). Inför den nya organisationen fick rådet möjlighet att lämna synpunkter i remissvar⁶. Bland annat framfördes att rådet *bör vara centralt placerad i den nya organisationen för att kunna påverka Malmö stads arbete med funktionsnedsättningar inom alla områden*. En koppling till kommunstyrelsen ansågs betydelsefull.

HISO Malmö meddelade 2017 att de var i en turbulent period som berodde på interna kupper och brister i organisationens hantering av ekonomin. Organisationen har efter 2019 inte ansökt om verksamhetsbidrag och förekommer inte i stadens föreningsregister.

Malmö stad genomförde en utredning av HISO Malmö 2018. Utredningen visade att organisationen som startade 1978 hade stora ekonomiska och demokratiska brister i förbindelse till nya ordföranden och den lokala organisationen gick i konkurs i augusti 2018.

Kommunfullmäktige beslutade den 25 april 2019 om *Revidering av regler och riktlinjer för Malmö stads stöd till föreningar och organisationer idéburen sektor (STK-2018-74)*. I ärendet framgår bland annat aktuella regler och riktlinjer som gäller för att beviljas bidrag från Malmö stad samt att fritidsnämnden ansvarar för stadens föreningsregister. Bland krav som ställs ingår till exempel att organisationerna ska ha stadgar antagna på årsmöte, de ska fungera enligt demokratiska principer, vara icke vinstdrivande och ha verksamhet i Malmö. För att en ansökan ska beaktas ska begärda handlingar lämnas. Samma utgångspunkter gäller för att organisationer ska bli aktuella för att ingå i rådet.

År 2021 var 39 organisationer aktuella för organisationsbidrag från funktionsstödsnämnden, varav hälften inom psykiska och kognitiva områden. Totalt beviljades organisationsstöd till 18 organisationer år 2011 och 19 organisationer år 2021 inom syn-, hörsel-, medicinska- och rörelsehinderområdena i Malmö. Under samma tid ökade organisationer inom de psykiska och

⁶ Översyn av den kommunala organisationen STK-2016-346

kognitiva områdena. Totalt beviljades organisationsstöd till åtta organisationer år 2011 och 18 organisationer år 2021 inom dessa områden. Bidrag till organisationer inom funktionshinderområdet förekommer även i fritidsnämnden och kulturnämnden.

Förändringar nationellt sedan reglementet fastställdes 2011

Den nationella funktionshinderpolitiken⁷ har sedan år 2017 tagit utgångspunkt i *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning* och *FN:s konvention om barnets rättigheter*.

Regeringens slutsats då, efter tidigare uppföljning, var att fler åtgärder och förändringar behövdes för att arbetet skulle bli mer effektivt. Arbetet skulle inriktas på att motverka hinder för delaktighet och förebygga dessa hinder genom förändringar i miljö och omgivning. Bland utvecklingsinsatserna fick *Myndigheten för delaktighet*, tillsammans med *Länsstyrelserna* och *Sveriges kommuner och regioner (SKR)* ansvar för att den nationella politiken skulle genomsyra arbetet i kommuner och regioner och skapa förutsättningar för delaktighet och jämlikhet. Strategin för år 2021–2031 lyfter fram behov av systematiska uppföljningar av funktionshinderpolitiken.

Nationell terminologi

I samband med att ordet *handikapp* fasades ut ur officiellt rekommenderat myndighetsspråk ändrade *Malmö stads handikappråd* namn till *Malmö stads råd för funktionshinderfrågor* vid revidering av rådets reglementet 2011. Bakgrunden kan härledas till Socialstyrelsens rekommenderade terminologi och begrepp som används i myndighetsspråk där *funktionshinder* syftar på utmaningar i relation till miljön och *funktionsnedsättning* syftar på funktionsförmågor hos individer.

År 2017 introducerades ordet *funktionsrätt* i nyordslistan⁸ som anknyter till FN:s konventioner. Begreppet är inte infört i officiellt myndighetsspråk. Socialstyrelsen och SKR varken rekommenderar eller avråder från begreppet. Den nationella organisationen HSO antog 2017 sitt nya namn *Funktionsrätt Sverige*. I detta sammanhang handlar begreppet om en person med funktionsnedsättnings rätt till självbestämmande och full delaktighet.

Dialog med Malmö stads råd för funktionshinderfrågor

Dialog har förts med rådet inför förslag om ändring av gällande reglemente. Rådet genomförde gruppdiskussioner under sitt möte i december 2021 och lämnade förslag på hur de fyra utnyttjade platserna borde fördelas samt lyfte fram ett antal andra ändringar de ansåg viktiga. Rådet föreslog att platser borde riktas till anhöriga, barn och unga samt till psykiska- och neuropsykiatriska området. Det framfördes även vikten av en bred representation i rådet och att rådet skulle vara drivande. Rådet har även noterat att antalet remisser från Malmö stad har minskat över tid.

Stadskontorets bedömning och förslag

Stadskontoret har haft dialog med rådet om den förslagna inriktningen och rådet har uttryckt sitt samtycke till nedanstående förslag och bedömning. Bedömningen är att rådets förslag om platser till anhöriga, barn och unga inte är tillämpliga. Rådets uppdrag framgår av första stycket i reglementet, *ett organ för samråd och ömsesidig information mellan företrädare för organisationer som företräder personer med funktionsnedsättningar i Malmö stad och Malmö stad*. Anhöriga kan förekomma i dessa organisationer men frågor om villkor för anhöriga bör hänvisas till relevanta forum inom socialnämnderna. Några organisationer har i sitt namn uttalat att de företräder barn och unga, exempelvis RBU⁹ som främst verkar på regional nivå och FUB¹⁰ som nu är representerad i rådet

⁷ Regeringens proposition 2016/17:188

⁸ Institutet för språk och folkminnen www.isof.se, listan över särskilt vanliga nytillkomna ord i svenska språket

⁹ Rörelsehindrade barn och unga (RBUE)

inom det kognitiva området. Barn och unga i rådet företräds vanligtvis via moderorganisationernas ungdomsverksamhet eller ungdomssektioner. Moderorganisationerna har därmed en viktig roll vad gäller villkor för barn och unga.

Nedan lämnas förslag (A-E) med korta bedömningar.

I korthet föreslås följande.

- A och B innebär omfördelning av platser som uppstått till följd av avvecklade lokala organisationer.
- C klargör närmare ett område i reglementet.
- D förtydligar rådets roll och uppgift.
- E föreslår en förändring av rådets namn.

Nedan redovisas respektive förslag närmare.

A. Psykiska och kognitiva områdena utökas med en ledamot/område.

Förslaget omfördelar två outnyttjade ledamotsplatser till de kognitiva och psykiska områdena. Det innebär att reglementet balanserar representationen inom medicinska, rörelse, psykiska och kognitiva områdena, till att omfatta två ledamöter och en ersättare per område.

Bedömningen är att förslag A är i linje med samhällsutvecklingen och möjliggör likvärdig representation inom de områden där många organisationer verkar.

Antalet organisationer inom de psykiska och kognitiva områdena i Malmö har mellan 2011-2021 dubblats och samhället generellt har riktat allt större fokus mot dessa områden.

Inom syn, hörsel, medicinska och fysiska områdena är antalet organisationer tämligen oförändrade.

B. Rådet beslutar internt om 2 ersättarplatser.

Förslaget innebär att de outnyttjade ersättarplatserna från HSO och HISO omfördelas till rådet. Platserna fördelas av rådet fritt inför varje mandatperiod. Rådet godkänner vilka organisationer som ska tilldelas de två ersättarplatserna. Rådet har exempelvis efter att HSO upphörde fått ansökan från intresserade organisationer som tidigare ingick i paraplyorganisationen. De har erbjudits möjligheten att bli adjungerade i rådet, med andra förutsättningar än vad som gäller för ledamöter och ersättare.

Bedömningen är att förslag B leder till en större flexibilitet utifrån intresset bland organisationer.

Avseende arvodering sker inga ekonomiska ändringar för kommunen med förslag A och B. Inga förändringar sker gällande valbarhet bland organisationer.

Stadskontoret uppfattar inga behov av förändringar bland politiska ledamöter. Som tidigare beslutar kommunstyrelsen om val av ordförande, åtta (8) ledamöter och fem (5) ersättare.

I tabellen nedan presenteras samtliga ledamöter och ersättare, med nuvarande representation (normal stil) och föreslagna ändringar (kursiv stil).

¹⁰ Föreningen för barn, unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning/utvecklingsstörning (FUB)

Tabell 1 Samtliga representanter i rådet, nu gällande i normal stil och förslag till ändringar i kursiv stil.

Representanter i rådet	Ledamöter	Ersättare	Ledamöter förslag fr.o.m. 2023	Ersättare förslag fr.o.m. 2023
Politiker - styre och opposition	8+1 ordförande	5	8+1 ordförande	5
Hörselområdet	1	1	1	1
Synområdet	1	1	1	1
Rörelsområdet	2	1	2	1
Medicinska området	2	1	2	1
Psykiska området (föreslagen ändring)	1	1	2	1
Kognitiva området (föreslagen ändring)	1	1	2	1
Idrott-, kultur- & hälsa området	1	1	1	1
HISO Malmö (föreslagen ändring)	1	1	0	0
HISO Malmö (föreslagen ändring)	1	1	0	0
Rådet fördelar ersättningsplatser vid ny mandatperiod (föreslagen ändring)			0	2
Totalt antal ledamöter	20	14	20	14

C. Klargörande tillägg "idrott, hälsa" blir "idrott, kultur och hälsa".

I bakgrunden till nu gällande reglemente¹¹ kan man läsa följande. "Gruppen personer med funktionsnedsättningar har enligt undersökning från statens folkhälsoinstitut (Onödig ohälsa, 2008) en högre andel ohälsa än befolkningen totalt. Organisationer, vilka kommunen stödjer med organisationsbidrag och som bidrar med att utveckla aktiv fritid för personer med funktionsnedsättningar genom idrott och hälsobringande aktiviteter, bör ingå i rådet, eftersom de utgör ett viktigt komplement till stadens egna insatser."

Föreslaget tillägg gör tydligt att kultur omfattas av området som nu benämns idrott, hälsa.

Bedömningen är att inriktningen idrott, hälsa i områdesnamnet leder tanken till uppfattningen att hälsobringande mänskliga aktiviteter endast omfattar fysisk hälsa. Genom tillägget kultur klargörs att fritid, hälsobringande aktiviteter och hälsa även omfattar kultursegmentet.

D. Förtydligande av rådets uppgift och roll.

Aktuella frågor initieras vanligtvis av rådets representanter. Rådet kontaktas sällan i samband med planerade förändringar i Malmö stad. Rådet har över tid upplevt ett minskat antal remisser och kortare svarstider. Rådets nuvarande inflytande sker i huvudsak genom egna initiativ vilket minskar möjligheter att påverka i planeringsskeden. I gällande reglemente beskrivs inledningsvis rådets uppgift.

Malmö stads råd för funktionshinderfrågor, nedan kallat rådet, är ett organ för samråd och ömsesidig information mellan företrädare för organisationer som företräder personer med funktionsnedsättningar i Malmö stad och Malmö stad.

Rådet har också i uppgift att vara remissorgan i kommunövergripande frågor som berör villkor för personer med funktionsnedsättningar.

¹¹ KS-KOM-2011-00022, Reglemente för Malmö stads råd för funktionshinderfrågor, tidigare benämnt Malmö stads handikappråd

Rådet ska i första hand diskutera och lämna synpunkter på ärenden under planeringsskedet. Rådet är organisatoriskt knutet till kommunstyrelsen. Varje kommunal nämnd ansvarar inom sina geografiska och/eller funktionella områden för att tillgänglighet och delaktighet möjliggörs för personer med funktionsnedsättningar.

Rådet tar årligen fram en verksamhetsberättelse. I förslaget klargörs att rådet ska lämna den årliga verksamhetsberättelsen till kommunstyrelsen.

För kommunens bolag, nämnder och förvaltningar klargörs uppgiften att samråda i tidigt skede, när förändringar planeras eller resultat tas fram som har betydelse för rådets målgrupp.

Följande tillägg föreslås i reglementet. Rådet är ett referensorgan för Malmö stad, med yttranderätt i frågor som berör målgruppen. Rådet ska årligen lämna en verksamhetsberättelse till kommunstyrelsen

Malmö stads bolag, förvaltningar och nämnder har ansvar för att tillgänglighet och delaktighet möjliggörs för personer med funktionsnedsättningar.

Varje bolag, nämnd, förvaltning ansvarar för att samråda och informera om sin verksamhet, om planerade förändringar samt om resultat av olika åtgärder som har betydelse för rådets målgrupp.

Synpunkter från rådet inhämtas i så tidigt skede att rådets förslag kan påverka ärendets behandling.

Bedömningen är att förslaget om förtydligande av rådets uppgift och roll inte innebär några ändringar i sak, utan snarare ett klargörande om förutsättningar för demokratiskt inflytande för kommunens rådgivande organ i funktionshinderfrågor.

E. Officiellt namn

*Malmö stads råd för funktionshinderfrågor är långt att uttala och förkortas gärna i folkmun. Inför övervägande om namnbyte har stadskontoret konsulterat språkrådet¹², Socialstyrelsen och SKR gällande tidsenlighet och terminologi. Stadskontorets förslag är att rådet ändrar namn till *Malmö stads funktionshinderråd*.*

Nu gällande reglemente samt föreslagna ändringar läggs i bilaga.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att fastställa namnbyte från *Malmö stads råd för funktionshinderfrågor* till *Malmö stads funktionshinderråd* samt att fastställa reglementet i enlighet med föreslagna ändringar.

Ansvariga

Anna Westerling Ekonomidirektör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör

¹² Institutet för språk och folkminnen (Isof), avdelningen språkrådet